

Vertaisoppimisen hankkeen tavoitteet ja DPS-menettelyn hyödyt 24.11.2022

erityisasiantuntija Auli Väänänen, maa- ja metsätalousministeriö

Vaikuttavuutta ruokahankinnoilla

- Julkisia hankintoja tehdään Suomessa 47 miljardilla eurolla vuodessa, josta elintarvikehankintoja on noin 300 miljoonaa euroa.
- Käyttämällä rahat vaikuttavasti voimme edistää kestävyystavoitteita; **terveyttä edistävää, reilua ja kestäväää ruokajärjestelmää** alkutuotannon kestävästä ruoantuotantomenetelmästä ruokapöytään.
- Hallitusohjelman tavoitteet **lähi- ja luomuruuan** käytölle ovat keinoja edistää kestäväää ruokajärjestelmää.

Hankintastrategian tavoite kestäville elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoille

Suomeen ensimmäinen kansallinen [julkisten hankintojen strategia](#) syksyllä 2020. Strategian tavoitteena lisätä julkisten hankintojen vaikuttavuutta sekä ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä.

”Edistämme kestäväää ruokajärjestelmää elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa ja käytämme kestävästi ja vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita.

Kestävä ruokajärjestelmä on ruokaturvan perusta. Ilmastonmuutos, monimuotoisuuden häviäminen ja kriisitilanteet voivat heikentää Suomessakin ruokaturvaa merkittävästi. Hyvällä huoltovarmuudella turvataan kriisitilanteiden edellyttämä ruoantuotannon omavaraisuus.

Elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa tulee käyttää hankintakriteereitä, jotka edistävät ympäristön kannalta hyviä viljelymenetelmiä, elintarviketurvallisuutta, ravitsemusta sekä eläinten hyvinvointia ja terveyttä, ja jotka edistävät samalla kestäväää ruokahuoltoa ja ekologista kestävyyttä.”

Mittarina: Luomuelintarvikkeiden osuus elintarvikehankinnoissa vuonna 2030, tavoite 25 %

Strategian 8 tahtotilaa, joihin liittyy 25 konkreettista tavoitetta

STRATEGINEN JOHTAMINEN

Johdamme hankintoja strategisena toimintona ja hyödynnämme hankintojen potentiaalin tavoitteidemme saavuttamisessa

HANKINTATAIDOT

Teemme hankinnat ammattimaisesti ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti

TIEDOLLA JOHTAMINEN VAIKUTTAVUUS

Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä

TOIMIVAT HANKINNAT

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistäen markkinoiden elinvoimaisuutta

INNOVAATIOT

Ratkaisemme haasteita innovaatioilla ja teemme hankintoja kokeilevasti ja kehitysmuotoisesti

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla yhteiskuntavastuullisesti julkisen talouden kestävyyttä

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskuntavastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Suomi on ekologisten hankintojen suunnannäyttäjä.

Ministeriön ruokaohjelmat

- **Lähiruokaohjelma** <https://mmm.fi/lahiruoka>
  - Hyödynnetään paikallista ruoantuotantoa ja satokauden tarjontaa ruokahankinnoissa
- **Luomuohjelma** <https://mmm.fi/luomu>
  - Tavoite: Vuonna 2030 luomun osuus on 25 % (kg) ruokapalveluiden elintarvikehankinnoista
  - Hyödynnetään luomun korkeampi EU koulumaito- ja kouluhedelmätuki luomun tarjonnassa.
- **Ilmastoruokaohjelma** <https://mmm.fi/ilmastoruokaohjelma>
  - Kasvisruoka on vapaasti otettavana vaihtoehtona ruokapalveluissa
  - Lisätään kasvisten ja kalan käyttöä ja kasvisten osuutta liharuuissa.
  - Käytetään kohtuudella vastuullisesti tuotettuja liha- ja maitotuotteita.
  - Vähennetään ruokahävikki puoleen nykyisestä vuoteen 2030 mennessä.
- **Kotimaisen kalan edistämishjelma** <https://mmm.fi/kalat/strategiat-ja-ohjelmat/kotimaisen-kalan-edistamishjelma>
  - Lisätään kotimaisen kalan tarjontaa ruokapalveluissa.

Vertaisoppimisen hankkeen tavoitteet

- Lisätä pientuottajien sekä lähi- ja luomuruuan tarjontaa julkisissa ruokapalveluissa.
- Helpottaa pienten yritysten osallistumista julkisiin kilpailutuksiin.
- Lisätä julkisten ruokapalveluiden, hankintyksiköiden ja hankintarenkaiden hankintaosaamista ja tukea DPS-hankintamenettelyn käyttöönotossa.

Paikallinen ruoka osana kestäväää ruokajärjestelmää

- ❖ Ruoan alkuperä tunnettu, jäljitettävyys
- ❖ Ruoan tuoreus ja sesonginmukaisuus
- ❖ Edistää oman alueen raaka-aineiden ja elintarvikkeiden käyttöä sekä alueen ruokakulttuuria ja elintarviketuotantoa
- ❖ Positiiviset vaikutukset paikallistalouteen, työllisyyteen ja alueen elinvoimaan
- ❖ Parantaa ruokaturvaa ja huoltovarmuutta
- ❖ Lisää etenkin hankintojen sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä.

Luomutuotanto osana kestäväää ruokajärjestelmää

- Luomuviljelyssä ei käytetä synteettisiä lannoitteita ja kasvinsuojeluaineita, vaan hyödynnetään mm. viljelykiertoa; tuotantopanosten tarve on vähäisempi
- Positiiviset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen
- Lisää ruokahankintojen ekologista kestävyyttä
- Sertifioitu ja valvottu tuotantomenetelmä, joka käy elintarvikehankinnan kriteeriksi
- Portaat luomuun –järjestelmä luomutuotteiden käytön seurantaan ja käytöstä viestimiseen
- Tavoite: Luomua 25% elintarvikehankinnoista (kg) vuoteen 2030 mennessä.

Haasteita paikallisen ja pientuottajien ruuan hankinnassa

- Tiedonpuute sopivista tuotteista
- Kiire ruokalistaa suunniteltaessa
- Tuotteiden hankintaa hidastaa:
  - toimittaja ei ole ennestään tuttu
  - soveltuvuusvaatimukset eivät ole selvillä
  - tuotetta ei saada ajoissa ruokalistalle.

Miten edistää paikallisen lähi-
ja luomuruuan
hankintatavoitteita?

Dynaaminen hankintajärjestelmä (DPS)

- **Hankintalaissa määritelty sähköinen hankintamenettely tavanomaisille ja markkinoilla yleisesti saatavilla olevien tuotteiden tai palveluiden hankinnoille.**
- **Soveltuu joustavuutensa vuoksi monen tyyppisiin toistuviin hankintoihin, joihin halutaan tarjota isommalle joukolle yrityksiä mahdollisuus osallistua. Soveltuu hyvin myös elintarvikkeiden hankintaan.**
- **Hankintajärjestelmän kautta voidaan hyödyntää pienempiäkin tuote-eriä tai kausituotteita esim. teemapäivinä ja sesonkituotteina tai tietyn asiakasryhmän aterioissa ja tilaustarjoiluissa.**
- **Avoin kaikille soveltuvuusehdot täyttävälle tarjoajille koko kestopan ajan eli uusia tarjoajia otetaan mukaan sähköiseen järjestelmään matkan varrella, mikä tekee järjestelmästä joustavan.**
- **Kestoa ei ole rajattu lainsäädännössä, joten on mahdollista tehdä pidempiä, esim. neljä tai kuusi vuotta kestäviä hankintajärjestelyjä.**

KIITOS